

Sudar starog i novog uznemirio duhove na Mljetu

Caru Augustu ne bi bilo po gustu: Kanalizacijske cijevi 'opkolile' antičku palaču u Polačama

Podvodni arheolog Igor Miholjek smatra kako je prvo trebalo odraditi arheološko istraživanje. Načelnik Đivo Market kaže kako je cjevovod prvotno trebao proći izravno kroz palaču

Novi sustav odvodnje opasao je antičku palaču u Polačama

Mljetski načelnik Đivo Market kaže da je trasa cjevovoda sad bezopasna za baštinu

Arheolog Igor Miholjek čudi se radovima na infrastrukturi nadomak nalazišta

3D model arheološke sonde unutar kasnoantičkog ribnjaka u Polačama

PIŠE: GABRIJELA BIJELIĆ

S Mljeta ovih dana stižu alarmantne vijesti vezane uz rješavanje vodoopskrbe i odvodnje u obuhvatu najstrože zaštićene kasnoantičke palače u Polačama. Osim mještana koji strahuju da bi iskopi za cjevovod mogli nepovratno oštetiti povijesnu baštinu, zabrinuti su i stručnjaci koji mljetske lokalitete godinama sustavno istražuju. Među njima je i Igor Miholjek, savjetnik konzervator arheolog iz Odjela za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda koji tijekom svibnja planira međunarodnu ekspediciju upravo u podmorju palače u Polačama.

Ni 30 metara od nalazišta

Tamo je, podsjetimo, nedavno pronađen ribnjak za koji se nije prije znalo, te je počela revizija i istraživanje ostalih elemenata arhitekture iz podmorja.

- Upravo na tom lokalitetu u tijeku su građevinski radovi u podmorju palače, građevinski iskop i postavljanje cijevi za vo-

du i kanalizaciju. U sklopu tog zahvata nije provedeno arheološko istraživanje, već je osiguran dvojbenu arheološki nadzor. Zanimljivo je tko je uopće odobrio takav građevinski zahvat bez arheološkog istraživanja u moru, jer je riječ o arheološkom nalazištu koje je registrirano kulturno dobro od sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Još više me čudi takva odluka, što niti tridesetak metara dalje, već dvije godine traje spomenuta međunarodna suradnja u istraživanju ostataka arhitekture u moru. U takvim zonama prije bilo kakve gradnje treba provesti arheološko istraživanje. Sjajan primjer je Osor, gdje je takvo istraživanje provedeno prošle godine. Međutim, ovdje to nije slučaj – upozorio je Miholjek koji će za dva mjeseca na Mljetu sudjelovati u istraživanju s kolegama iz Njemačke (DEGUWA - udruga za promicanje i razvoj podvodne arheologije) te Slovačke (Sveučilište iz Trnave i Arheološki institut iz Nitre).

Tragom upita mještana i stručne javnosti kod

mljetskog načelnika Điva Marketa raspitali smo se što se točno događa oko mljetskog spomenika kulture i ima li razloga za zabunu:

Gotovo do Uskrsa

- Radi se na sustavu vodovoda i odvodnje na području Nacionalnog parka Mljet, konkretno za naselje Polače, projekt je to koji traje već desetak godina. Sustav je zapravo završen u cijelosti osim na području Polača oko rimske palače. U prvotnom projektu cjevovod je bio planiran kroz samu palaču, a kad smo prije četiri, pet godina išli kopati tuda, naišli smo na nalazišta i vrijedne

ostatke antičke palače, pa smo morali izmjestiti trasu cjevovoda na prostor oko palače kroz more, što je zahtijevalo izradu novih studija i ponovno ishođenje građevinske dozvole s nadopunom. Sve je to potrajalo do prije mjesec dana kad smo konačno nastavili s radovima. Nadamo se da će biti sve gotovo do Uskrsa i da ćemo napokon zaočkružiti taj mljetski projekt. Preostalo je tek pedesetak metara cjevovoda do završetka – objasnio nam je načelnik Market i potvrdio kako se svi zahvati odvijaju pod strogom kontrolom konzervatorske službe:

- Izvoditelj radova tvrtka G.P.P. Mikić iz Omi-

šlja na Krku je na terenu, a stručne službe nadziru sve novo od nalaza što bi se eventualno moglo pojaviti. Nominalni investitor je NPKLM regionalni vodovod Korčula.

Investicija je ugovorena prema sporazumima sklopljenim godinama ranije, tada je vrijednost bila oko 50 milijuna kuna u startu. U starom dijelu Polača nalazi se starorimska palača iz 3. stoljeća, poslije Dioklecijanove palače u Splitu najveće rimsko nalazište na Jadranu. Ona ima i svojih podzemnih zidova koji su ruševni, oštećeni u davnoj povijesti i zubom vremena, ima tu i vidljivih i nevidljivih dije-

lova zdanja. U startu je bilo nesmotreno ići s projektom kroz samu palaču, ali što je tu je. Sad smo popravili stvar i najveće mjesto u Nacionalnom parku će dobiti sustav kanalizacije, što je neophodno jer je to velika nautička luka, sidrište s puno apartmana i restorana – govori Đivo Market. Iz Ministarstva pak javljaju da su izvođač radova GPP Mikić d.o.o. iz Omišlja i investitor NPKLM vodovod d.o.o. iz Korčule ishodili sve potrebne suglasnosti Konzervatorskog odjela u Dubrovniku. Građevinski iskop na kopnu i u moru obavljen je uz stalni arheološki nadzor tvrtke Temenos d.o.o. iz Splita. Dodaju kako je arheološki nadzor uključivao je i dokumentiranje svih arheoloških nalaza otkrivenih tijekom radova. Prethodno je lani odradeno probno arheološko sondiranje u podmorju pred sjeveroistočnom kulom palače u režiji Odjela za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda, upravo radi ispitivanja arheološkog potencijala prostora i njegove zaštite sukladno rezultatima istraživanja.

Arheologinja Mirjana Sanader o bogatstvu palače

Rimskom palačom na Mljetu (latinski naziv Oppidum Melitae), svojedobno se iscrpno bavila arheologinja Mirjana Sanader, supruga bivšeg premijera Iva Sanadera. U djelu 'Antički gradovi u Hrvatskoj' objavljenom 2004. u izdanju Školske knjige Zagreb, Sanader navodi kako je rimska palača u Polačama zapravo naziv za fortifikacijsku cjelinu, koja se sastoji od antičke palače, termi, dviju ranokršćanskih bazilika, arsenala, skladišta za galije i ostataka gatova (danas pod morem). Prvi posjed je dao izgraditi car August, nakon što je zauzeo Mljet. Tokom vremena, izgrađen je palacij u kojem je stolovao rimski namjesnik za područje Mljeta. Palača je podignuta zbog zaštite rimskih strateških interesa: zaljev je bio siguran od vjetrova, a izvor pitke vode ni 50 metara od mora, navela je autorica. - Doseljavanjem prvih stanovnika iz Babinog Polja u Polače, članovi obitelji Nodilo i Dabelić nailaze na dobro očuvane dijelove palače uz koju počinju graditi svoje kuće. Palača se ubraja među najmonumentalnije spomenike na našoj obali Jadrana – napisala je Sanader.